แนวทางพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

Development Guidelines for Three-Year Development Plan : Case study of Non Nam Klieng Sub-district Municipality, Sahatsakhan District, Kalasin Province

ทัศนีย์ เพียรสร้าง[1] ปาริชา มารี เคน[2] และกตัญญู แก้วหานาม[3]
Tatsanee Peansang[1], Parisha Marie Cain[2] and Kathanyoo Kaewhanam[3]
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์[1,2,3]
Public Administration Program, Faculty of Political Science and Law, Kalasin University[1,2,3]
Corresponding author, E-mail : Pigletmint4@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี 2) ศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี 3) หาแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาล ตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ จำนวน 70 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มากที่สุด คือการมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาล ร้อยละ 61.43 รองลงมาคือมีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผน ร้อยละ 52.86 น้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมเสนอโครงการเพื่อบรรจุลงแผน และร่วมรับรู้รายละเอียดของแผน ร้อยละ 50.00 2) ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบปัญหาด้านความต้องการงบประมาณในการพัฒนา ขาดการรับรู้ข้อมูลในการจัดทำโครงการ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องไม่ทราบบทบาทหน้าที่ ขาดความรู้ในขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผน กลุ่มผู้นำหมู่บ้านไม่มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผน และขาดการมีส่วนร่วมตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง 3) แนวทางการพัฒนาการทำแผน ควรจัดประชุมประชาคมในช่วงเวลาเย็นหรือค่ำ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานหรือเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับปัญหาความต้องการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนของชุมชน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา ; แผนพัฒนาสามปี ; การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the level of participation in the three-year development plan, 2) to consider the problems of operating the three-year development plan, and 3) to find the guidelines to develop the three-year development plan. The population and sample group used in this study were 70 people who involved in the preparation of the three-year development plan of Non Nam Klieng Sub-district Municipality, Sahatsakhan District, Kalasin province. Use social research methods by using questionnaires and focus group discussion technique.

The research result were found that 1) Level of participation in preparing the three-year development plan the most was to participate in coordination between the community and the municipality 61.43%, followed by participating to determine the success indicators of the three-year development plan 52.86%. The least was to participate in the proposed plan and to receive a detailed description of the plan 50.00%. 2) The problems of preparation three-year development plan were as follows: budget needs for village development, information perception of the project, the committee involved was not aware of the roles, duty, and knowledge of the procedures and procedures for developing the plan, village leaders have no knowledge of their roles and duty in preparing plan, and lack of participation and inspection the procurement. 3) The development guidelines for the plan should be held during the evening or getting dark, information on the operation or invitations to participate in the program or activities should be done regularly, and focus on the urgent needs of the community.

Keywords : Development Guidelines ; Three Year Development Plan ; Participation

บทนำ

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองตนเองเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้กับประชาชนในท้องถิ่นการตามหลักการกระจายอำนาจที่มอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่นโดยมีอิสระในการปกครองตนเอง [1] บทบาทหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของเทศบาล คือ การจัดทำแผนพัฒนาที่ต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัดให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยการยึดหลักการวางแผนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นเป็นเสมือนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [2]

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุ และแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคลองกับศักยภาพของท้องถิ่นปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงโดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ [2]

เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ซึ่งได้นำข้อมูล

จำเป็นพื้นฐาน ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ มาประกอบการจัดทำและใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนแล้วพิจารณานำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนและเกินขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหามาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีและใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง

อย่างไรก็ตามเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง ได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาที่วางไว้ แต่ไม่สามารถสนองความต้องการได้ครบถ้วน เพราะยังมีปัญหาในการปฏิบัติ คือ ประชาชนในชุมชนและสมาชิกเทศบาลตำบล ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาเทศบาลตำบลเท่าที่ควร ทำให้การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานไม่เป็นระบบและการจัดทำแผนไม่บรรลุเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะประชาชน ซึ่งเป็นผู้ที่จะสะท้อนถึงปัญหาต่างๆในชุมชนไม่เข้าร่วมดำเนินการจัดทำแผนอย่างจริงจัง จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นไม่เป็นไปตามแผนและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น [3] จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงระดับการมีส่วนรวมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อจะหาแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่เหมาะสมของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงและสามารถนำแผนพัฒนาสามปีมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล โนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

ในงานวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 70 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนเทศบาลและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตร แพทย์ตำบล

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา มี 3 ประเด็นใหญ่ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2.2 ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2.3 แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการศึกษา โดยการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่และความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขอบเขตด้านเวลา

ทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่ในระหว่างเดือนธันวาคม 2560 - เดือนกุมภาพันธ์ 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ส่วนที่ 1 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 70 คน โดยเลือกทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนเทศบาลและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตร แพทย์ตำบล

1.2 เครื่องมือการวิจัย

1.2.1 ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นแบบสอบถาม ใช้สำหรับสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

(1) สอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ โดยสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและตำแหน่ง

(2) สอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก (Rating scale)

(3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแบบมีส่วนร่วม เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด ให้เขียนตอบ

1.2.2 วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและออกแบบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

(2) กำหนดคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายแล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

(3) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามแนวคิด-ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถามและให้แนะนำเพิ่มเติม

(4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้มีประสบการณ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่จะวัดจากผู้มีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเนื้อหาและโครงสร้างว่ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่แล้ววัดความตรงเชิงโครงสร้าง เชิงเนื้อหา และภาษาที่ใช้แล้วหาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 - 1.0 แล้วนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไขภาษาให้เหมาะสม มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

(5) ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ผู้มีประสบการณ์ให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง

(6) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เพื่ออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลในพื้นที่และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

(2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการกรอกแบบสอบถามในครั้งนี้จนเป็นที่เข้าใจและรับคืนหลังจากกรอกแบบสอบถามทันที

(3) เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

(3) นำปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มากำหนดเป็นประเด็นสนทนากลุ่ม

2. ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำแผนและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนเทศบาลและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตร แพทย์ตำบล โดยเลือกตัวแทนกรรมการ ตำแหน่งละ 1 คน รวมทั้งหมด 15 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 เครื่องมือการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่ม(Focus group discussion)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม

(1) กำหนดประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอับฮอบ ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

(2) ประสานงานขอความร่วมมือกับนายกเทศมนตรีตำบลโนนน้ำเกลี้ยงและผู้ที่เกี่ยวข้องที่กำหนดให้เป็นผู้ให้ข้อมูล

(3) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เอกสาร ข้อมูล

(4) จัดเตรียมความพร้อมของทีมงานกำหนดผู้ดำเนินการ ผู้บันทึก ผู้ช่วยทั่วไป

(5) ประสานงานให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

(6) จัดการสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูล สภาพการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง มาพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง

(7) จดบันทึกแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการสนทนากลุ่มเพื่อนำไปสรุป วิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มให้ครบถ้วนและครอบคลุมตามประเด็น

(2) นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์แล้วนำไปสู่การสรุปโดยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

พบว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 80.00 และรองลงมาเป็นเพศหญิง ร้อยละ 20.00 ส่วนใหญ่อายุจะอยู่ที่ 46-60 ปี ร้อยละ 52.86 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 31-45 ปี ร้อยละ 35.71 ส่วนระดับการศึกษาส่วนมากจะระดับชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 32.86 รองลงมาร้อยละ 30.00 จะเป็นจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา การประกอบอาชีพ พบว่า ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 51.43 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 35.71 ส่วนตำแหน่งร้อยละ 48.57 จะเป็นคณะกรรมการคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยคณะสนับสนุนการจัดทำแผนคณะกรรมพัฒนาการจัดทำแผนและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนรองลงมาคือกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในตำบลโนนน้ำเกลี้ยง ร้อยละ 30.00

2. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่าเมื่อจำแนกเป็นรายข้อตามจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หนึ่ง) มีส่วนร่วมประสานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาล จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.43 สอง) มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนาสามปี จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.86 สาม) การมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการเพื่อบรรจุลงแผนพัฒนาสามปี จำนวน

35 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 และสี่) ร่วมรับรู้รายละเอียดของแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาสามปี จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 เช่นเดียวกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ความต้องการงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน	1. ควรมีการจัดทำโครงการพัฒนาให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกด้าน
2. การรับรู้ข้อมูลในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของเทศบาลยังไม่ได้รับข้อมูลมากเท่าใดนัก	2. ควรจัดประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลที่จะดำเนินการ
3. คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	3. ควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้แก่คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมากยิ่งขึ้น
4.กลุ่มผู้นำหมู่บ้านยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	4. ควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้แก่กลุ่มผู้นำหมู่บ้านเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมากขึ้น
5. ต้องการให้เทศบาลพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาด้านอื่นๆไปพร้อมๆกัน	5. ควรมีการจัดสรรงบประมาณพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต
6. การเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของเทศบาลยังไม่มากเท่าใดนัก	6. ควรแจ้งหรือประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมตรวจสอบหรือรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละปีให้ทราบ
7. การมีส่วนร่วมในเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล ยังไม่มากเท่าใดนัก	7. ควรแจ้งหรือรายงานการจัดซื้อจัดจ้าง ตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล

จากตารางข้างต้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปกำหนดเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff [4]) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้น

4. แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการที่ผู้วิจัยได้นำปัญหาที่พบจากแบบสอบถาม ไปกำหนดเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัปฮอบพบข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา จากการสนทนากลุ่มของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนฯ ในพื้นที่เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง ได้ข้อสรุป ดังนี้

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(1) ควรจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านในช่วงเวลาเย็นหรือค่ำหรือในวันหยุด นอกจากนั้น เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงต้องประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับทราบกำหนดเวลาการประชุม

(2) รับฟังความคิดเห็นจากทุกกลุ่มโดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น เขียนคำร้อง แจ้งผ่านกระดานสนทนาของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง การรับฟังความคิดเห็นจากที่ประชุม

(3) เจ้าหน้าที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล รวมถึงอธิบายความสำคัญในการพิจารณาจัดลำดับและตัดสินใจเลือกโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วน และเกิดประโยชน์โดยส่วนรวม

(4) ตรวจสอบโครงการที่ประชาชนเสนอซึ่งอาจมีบางโครงการซ้ำซ้อนกับที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาตำบล หรือโครงการที่สามารถจัดทำร่วมกับโครงการอื่นได้

(5) ที่ประชุมควรร่วมกันเสนอความคิดเห็นตลอดจนระดมสมอง เพื่อกำหนดประเด็นหลักในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน

(6) เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง จัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องลงไปสำรวจสภาพปัญหา ตลอดจนรับทราบข้อเท็จจริง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวางแผนในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น บนความเป็นพี่น้องหรือการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแท้จริง มิใช่รัฐ-ประชาชน

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(1) มีการแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนที่มีความหลากหลายในคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลชุดต่าง ๆ

(2) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินงานหรือเชิญชวนเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงผ่านการสื่อสารช่องทางต่างๆ เช่น ป้ายประกาศ หอกระจายข่าว รถประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบล การยกย่องปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

(4) การเปิดโอกาสให้ได้รวมกลุ่มทำกิจกรรมการระดมทรัพยากรตามกำลังความสามารถของตนเองเพื่อสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง

(5) ประชาสัมพันธ์และจัดให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น ความต้องการหรือข้อทักท้วงเรื่องต่าง ๆ เช่น สายด่วนรับเรื่องราวร้องทุกข์ การเขียนคำร้อง เว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

(1) เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาหรือความต้องการโดยพิจารณาจากโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนต้องแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดประโยชน์โดยส่วนรวมเป็นหลัก

(2) เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงต้องกำหนดประเด็นหลักในการพัฒนาโดยเน้นด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพหรือการจัดทำผลิตภัณฑ์หรืองานบริการ

(4) ดำเนินการสำรวจข้อมูล ข้อเท็จจริงและวางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ

(5) กำชับเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินโครงการก่อสร้างต่างๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตลอดจนตรวจสอบดูแลทรัพย์สินของทางราชการที่อยู่ในความรับผิดชอบให้อยู่สภาพใช้งานได้ตามปกติ

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(1) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสำรวจความคิดเห็นหรือรับแจ้งความชำรุดเสียหายของทรัพย์สินของทางราชการและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงที่เกิดการชำรุดเสียหาย

(2) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงจัดทำขึ้น ในลักษณะของการแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ

(3) ประชาสัมพันธ์ช่องการติดต่อสื่อสารทั้งในรูปแบบการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทาง เพื่อเป็นทางเลือกในการแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาและความต้องการ

(4) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงาน กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ผ่านสื่อที่มีความหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศ ทุกวัย นอกจากนั้น ข้อมูลที่จัดทำขึ้นต้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง และสามารถค้นหาได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีกรณีศึกษา เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่สำคัญ ที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมประสานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาล ถือว่ามีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการเพื่อบรรจุลงแผนพัฒนาสามปี และร่วมรับรู้รายละเอียดของแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนาสามปีเช่นเดียวกัน ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลมีความผูกพันใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นองค์กรที่มีบทบาท

สำคัญในด้านการให้บริการสาธารณะ และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งประชาชนยังมีสิทธิมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่เรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตยที่ใกล้ชิดประชาชนมาก การประสานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาลจึงมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักบริหารระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น และตามแนวคิดของ Samphan Upala. [4] เรื่อง การวางแผนและโครงการพัฒนาองค์ประกอบของการวางแผนขององค์กรควรคำนึงถึงปัจจัยไว้ 3 ประการ คือ สภาพปัญหา ความต้องการ และนโยบาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jariya Kentha. [5] ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก

2. ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีหลายประเด็นดังนี้ ได้แก่ ความต้องการงบประมาณในการพัฒนา การรับรู้ข้อมูลในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของเทศบาล กรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่และความรู้ ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ความต้องการให้เทศบาลพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาด้านอื่นๆ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาการขาดการมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาลบาล การมีส่วนร่วมในเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล

จากปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น คณะกรรมการในการจัดทำแผนหรือประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ไม่ได้กำหนดไว้ แต่เทศบาลก็เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมในฐานะผู้สังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และสามารถร้องขอข้อมูล และตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างได้ ตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยกตัญญู แก้วหานาม และพิมพ์ Likhit Dhiravegin. [1] ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลเมืองบัวขาว มีรูปแบบการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างแบบไม่เป็นทางการ และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างแบบผ่านตัวแทน ส่วนการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์ จะทำโดยผ่านอาสาสมัครตรวจสอบการบริหารงาน (อสต.)

3. แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการศึกษาทำการสนทนากลุ่มนั้นแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านในช่วงเวลาเย็นหรือค่ำหรือในวันหยุดและการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ ที่เสนอให้เป็นแนวทางการพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาฯ เพื่อจะให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับทราบและเข้าร่วมประชุมตามเวลาที่กำหนด

ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในทุกกลุ่มโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น เขียนคำร้อง แจ้งผ่านกระดานสนทนาของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง การรับฟังความคิดเห็นจากที่ประชุม เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย

ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล แนวทางการพัฒนานี้ฯ จะทำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของการจัดทำแผนยิ่งขึ้น รวมถึงอธิบายความสำคัญในการพิจารณาจัดลำดับและตัดสินใจเลือกโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วนและเกิดประโยชน์กับประชาชนโดยส่วนรวม เพื่อจะได้ให้ประชาชนได้มีส่วนในการพิจารณาและจัดความสำคัญของโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ควรมีการแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนที่มีความหลากหลายในคณะกรรมการจัด

ทำแผนพัฒนาตำบล ข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนฯ จะทำให้คณะกรรมการ ที่มีความรู้ความสามารถหลากหลาย เข้ามามีส่วนในการพัฒนาชุมชน

ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินงานหรือเชิญชวนเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงผ่านการสื่อสารช่องทางต่างๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆของเทศบาล ควรส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบล การยกย่องปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชน ข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนฯข้อนี้ มีความสำคัญ เนื่องจากจะเป็นการสนับสนุนและยกย่องผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลเหล่านี้ยังเข้าใจบริบทของท้องถิ่นที่ลึกซึ้ง ข้อเสนอแนะของท่านเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เทศบาลตำบลต้องให้ความสำคัญกับปัญหาหรือความต้องการของประชาชนโดยพิจารณาจากโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนต้องแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวมเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน ควรส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพหรือการจัดทำผลิตภัณฑ์หรืองานบริการซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีรายได้และเพื่อลดปัญหาความว่างงานและความยากจนในชุมชน นอกจากนี้ควรดำเนินการสำรวจข้อมูล ข้อเท็จจริงและวางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน เนื่องจากที่ผ่านมาในการดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ มักไม่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนมากจะอยู่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสำรวจความคิดเห็นการดำเนินงานของเทศบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดทำขึ้น ในลักษณะของการแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนนี้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้เข้าถึงการทำงานของเทศบาลในการทำงาน ความโปร่งใสของโครงการต่างๆที่เทศบาลจัดทำขึ้น อีกทั้งต้องประชาสัมพันธ์ช่องการติดต่อสื่อสารเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนในการแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาและความต้องการ ตลอดจนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ให้แก่ประชาชน ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในการจัดทำแผนข้อนี้ จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่น ไม่ได้มองข้ามและเห็นความสำคัญของประชาชนเสมอ ทั้งยังจะนำไปสู่เจตนารมณ์หรือเหตุผลแห่งการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้แนวทางและข้อเสนอแนะดังกล่าว สอดคล้องและอยู่ภายใต้ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff [6] คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้หรือทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคมและ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเต็มที่ และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประการสำคัญ คือ ข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรจัดประชุมประชาคมในช่วงระยะเวลาที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมได้อย่างสะดวก

1.2 ควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับ

ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตลอดจนจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นโดยลงพื้นที่ภายในหมู่บ้าน เพื่อเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3 ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและแถลงผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย

1.4 ควรจัดกิจกรรมให้กลุ่มผู้นำชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง เพื่อจะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้นและเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาวางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยง

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิไลวัจส์ กฤษณะภูติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.ธันวา ใจเที่ยง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ที่กรุณาได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์พิมพ์ลิขิต แก้วหานาม นางทัศนีย์ นาพรม และนางสาวรัชรินทร์ ภูตีนผา ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณนายกเทศมนตรีตำบลโนนน้ำเกลี้ยง สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านตลาดจนประชาชนในเขตเทศบาลตำบล โนนน้ำเกลี้ยงทุกๆท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามสำหรับเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ขอบคุณเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลโนนน้ำเกลี้ยงที่ช่วยเหลือเป็นอย่างดี รวมทั้งกำลังใจจากเพื่อนชาวรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 9 มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณครอบครัว คุณพ่อบุญทวี เพียรสร้าง คุณแม่รัศมี เพียรสร้าง และสมาชิกในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และความช่วยเหลืออย่างมิเคยเสื่อมคลาย

เอกสารอ้างอิง

[1] Likhit Dhiravegin. (2006). **Thai politics and government.** 2nd ed. Bangkok : Thammasat University.

[2] Department of Local Administration. (2008). **Tracking and Evaluation Manual of Preparation and Conversion of the Plan into Practice of the local government.** Bangkok : Department of Local Administration.

[3] Nonnarmklieng Tambon Municipality Office, Policy and Plan Part. (2015). **Annual Operation Plan 2015.** Kalsin : Nonnarmklieng Tambon Municipality Office.

[4] Samphan Upala. (1998). **Community participation in education Management of Elementary School in Chonabod District, Khon Khean Province.** Master of Education Thesis (Education Administration).Khonkaen University.

[5] Jariya Kentha.(2013). **People's Participation in the local development plansin Sansai sub-district, Therng District, Chiang Rai Province.** Master of Public Administration Independent Study. Chiang Mai University.

[6] Adisorn Khadseesai. (2008). **People's participation in the formulation of local development plan in Chiang Dao District, Chiang Mai Province.** Master of Public Administration Independent Study. Chiang Mai University.